

MISP2 kasutusjuhend tavakasutajale

Version 2.0

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

Sisukord

1.	Sissejuhatus.....	4
1.1.	X-tee	4
1.2.	MISP2 rakendus.....	4
1.2.1.	Portaalitüübid	5
1.2.2.	Kasutajarollid	6
1.3.	Nõuded kasutaja arvutile	7
1.3.1.	Veebilehitseja.....	7
2.	Üldine informatsioon	7
2.1.	Portaali valik	7
2.2.	Kasutaja tuvastamine	8
2.2.1.	Kasutajakonto	8
2.3.	Rolli valik.....	8
2.4.	Töö lõpetamine	9
2.5.	Abiinfo	9
2.6.	Veateated	9
2.6.1.	Vormi elemendi veateated	9
2.6.2.	Üldisemad vead ja teated	10
3.	Tavakasutajale.....	11
3.1.	Kasutaja seadete muutmine.....	11
3.2.	E-teenused.....	12
3.2.1.	E-teenuste otsing	12
3.2.2.	E-teenuse kasutamine veebirakenduses	12
3.3.	Teenuste ajalugu	15
3.3.1.	Teenuste ajaloo vaatamine.....	15

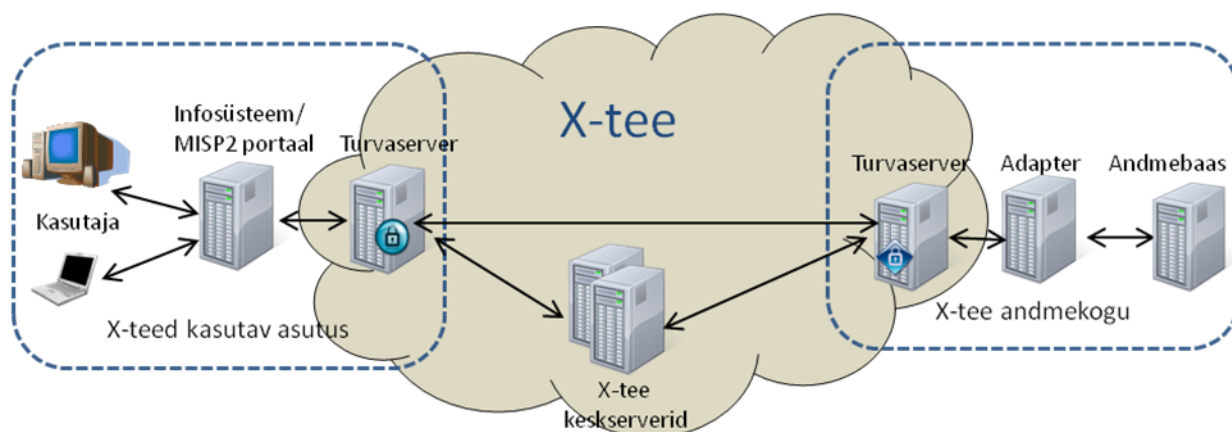
1. Sissejuhatus

Käesolev dokument kirjeldab MISP2 rakenduse kasutamist. Dokumendi struktuur kirjeldab tavakasutaja rolli juures tema poolt tehtavaid tegevusi.

1.1. X-tee

X-tee on Eesti riigi põhilisi andmebaase ühendav turvaline andmevahetuskiht. X-tee on ühinenud mitmed andmekogud, kes pakuvad X-tee teenuseid ning teiselt poolt on X-teeega liitunud asutused, kes kasutavad läbi X-tee pakutavaid teenuseid.

X-tee üldist ülesehitust kirjeldab järgnev joonis:

X-tee teenuste kasutaja suhtleb andmekoguga üle X-tee, mis tagab andmevahetuse turvalisuse, kasutades selleks X-tee turvaservereid ja muid X-tee infrastruktuuri komponente. X-tee andmekogu juures on kasutusel adapterserver, mis tagab andmebaasist saadavate andmete konverteerimise X-tee andmeformaati.

1.2. MISP2 rakendus

MISP2 (mini-infosüsteem-portaal) on asutustele mõeldud portaal, mis võimaldab kasutada asutusele avatud X-tee teenuseid. MISP2 portaali võib paigaldada endale iga X-teeega liitunud asutus ning see võimaldab organisatsioonil kiirelt hakata kasutama X-tee teenuseid, ilma et oleks vaja realiseerida vastavat funktsionaalsust asutuse muudes infosüsteemides.

1.2.1. Portaalityübid

Paigaldatud MISP2 rakenduse kasutamiseks luuakse uus portaal.

MISP2 rakenduses on võimalik luua ja kasutada nelja erinevat tüüpi portaale, ning järgnevalt on välja toodud nende portaalityüpide peamised tunnused ja erinevused võrreldes teistega:

- **Asutuse infosüsteem**
 - Portaaliga on seotud üks asutus, millega on seotud ka kõik kasutajarollid ja õigused.
 - Asutuse infosüsteemis saab kasutaja e-teenuseid kasutada ainult portaali asutuse nimel ning vastava konto ja rolli ning päringuõiguste olemasolul.
 - X-tee andmekogudes on päringud avatud samuti portaali asutusele.
- **Asutuse avatud teenuste portaal**
 - Asutuse avatud teenuste portaal on portaal avalike e-teenuste kasutamiseks.
 - Asutuse infosüsteemi erijuht, kus kasutatakse avalikke kasutajagruppe. Avaliku kasutajagrupi liikmeteks loetakse kõik portaalis autenditud kasutajad.
 - Portaali sisenemiseks ja e-teenuste kasutamiseks ei ole vaja luua eelnevalt kasutajakontot.
 - Autenditud kasutaja võib kasutada kõiki portaalis avatud e-teenuseid.
- **Universaalne portaal**
 - Portaaliga on üks asutus seotud peasutusena (portaali haldav asutus)
 - Kasutusel on üksuse mõiste. Üksus tähistab õiguste omanikku. Kasutusel on üksusega seotud päringuõigused ning rollid (nt üksuse tavakasutaja, üksuse pääsuõiguste haldur), mis kehtivad ainult selle üksuse raames.
Näiteks Perearstiportaal on üksuseks perearst, Tervishoiuteenuste osutajate portaal on üksuseks raviautus.
 - Universaalse portaali kasutaja saab e-teenuseid kasutada ainult mingi üksuse esindajana, mille all peavad talle olema antud ka päringuõigused, ning kasutajaroll (ehk õigus esindada antud üksust).
 - Portaali kasutamiseks registreeritakse portaalis uus üksus esindusõigusliku isiku poolt, kelle esindusõigust kontrollitakse X-tee andmekogust standardse esindusõiguste kontrollpäringuga.

- X-tee andmekogudes peavad päringud olema avatud sõltuvalt portaali seadistustest kas:
 - portaali peasutusele
 - portaalis registreeritud üksusele
- Portaali peasutuse nimel (ilma mingit konkreetset üksust esindamata) käivitab portaal ainult metateenuseid (nt kontrollpäringud).
- **Juriidilise isiku portaal**
 - Ettevõtteportaal on universaalse MISPi erijuht, kus üksuseks on Eesti Äriregistris registreeritud asutus.
 - Ettevõtteportaal kasutab asutuse registreerimisel kasutaja esindusõiguste kontrolliks kontrollpäringuid Eesti Äriregistrist. Lisaks on Äriregistri puhul olemas erisustega ettevõtted, mille puhul mitme esindusõigusliku isiku olemasolul Äriregistris on vaja nende kõikide kinnitust portaalil pääsuõiguste halduriõiguste määramisel.

1.2.2. Kasutajarollid

MISP2 portaalil on kasutusel järgnevad kasutajarollid:

- **Portaali administraator**
 - Haldab rakenduses kasutatavaid portaale ja nendega seotud peasutusi ning portaali haldureid.
 - Haldab globaalseid XSL stiililehti.
- **Portaali haldur**
 - Haldab portaalil kasutatavate e-teenuste metaandmeid (uuendab päringute loetelusid ja teenuste kasutajaliideseid, andmekogude klassifikaatoreid).
 - Haldab portaali kasutajakontosid, kasutajagruppe ja nende päringuõigusi.
 - Haldab portaali XSL stiililehti, klassifikaatoreid, teemasid ja üksuseid
 - Saab vaadata kasutajate tegevuste ajalugu ja kasutajate poolt tehtud teenuste ajalugu.
- **Portaali haldur (universaalses portaalil)**
 - Haldab portaali globaalseid kasutajagruppe ja nende päringuõigusi.
 - Ei saa hallata kasutajakontosid.
- **Registreerija (universaalses portaalil)**
 - Kui portaali seadistustes on lubatud, siis registreerib üksuseid portaalil
 - Kui portaali seadistustes on lubatud, siis antakse see roll kõigile kasutajatele automaatselt.
- **Esindusõigusega kasutaja (universaalportaal)**

- Kui portaalis on lubatud, siis haldab oma üksuse pääsuõiguste haldurite kasutajakontosid
- Haldab oma üksuse kasutajate e-teenuste päringuõigusi.
- **Piiratud esindusõigusega kasutaja (juriidilise isiku portaal) –**
 - Haldab oma üksuse pääsuõiguste haldurite kasutajakontosid ja haldurite kandidaate.
- **Üksuse pääsuõiguste haldur**
 - Haldab oma üksuse kasutajagruppe ning kasutajakontosid.
 - Haldab oma üksuses kasutajate e-teenuste päringuõigusi.
- **E-teenuste kasutaja**
 - Kasutab portaalis oma kasutajagrupile avatud e-teenuseid
 - Kasutab portaalis avalikke e-teenuseid

1.3. Nõuded kasutaja arvutile

1.3.1. Veebilehitseja

Portaal on kasutatav levinumate veebilehitsejate viimaste versioonidega (Internet Explorer, Firefox , Google Chrome).

Portaali kasutamiseks peavad olema teie veebilehitsejal aktiveeritud järgmised valikud:

- seansipraänikud (*session cookies*)
- *javascript*

Nende sisselülitamiseks pöörduge oma veebilehitseja abi poole.

Lisaks eelpoolmainitud valikutele, peab teie veebilehitseja olema seadistatud id-kaardiga autentimise jaoks.

2. Üldine informatsioon

2.1. Portaali valik

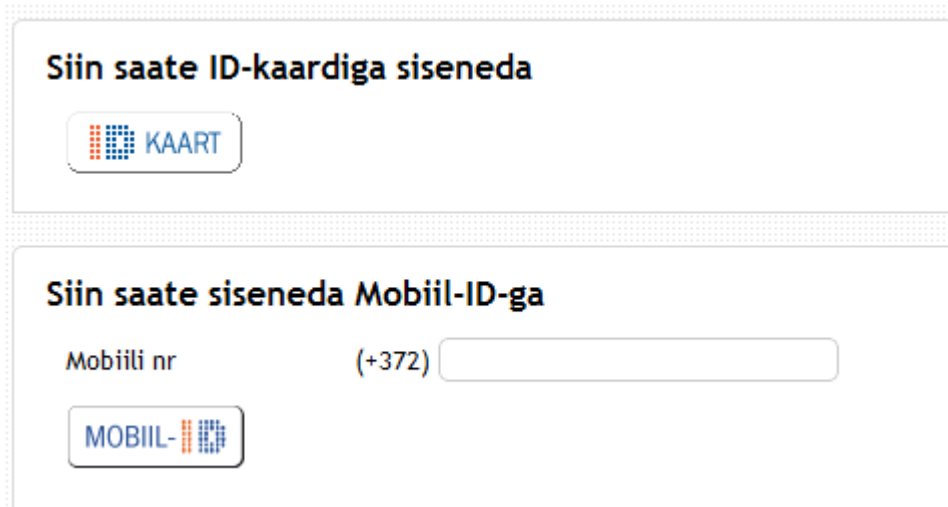
Kui rakenduses on seadistatud rohkem kui 1, siis kuvatakse teile üleval paremas nurgas nime all portaalide valik:

kust on võimalik valida aktiivne portaal. Iga rida sisaldab portaali nime. Valikus kuvatakse teile ainult need portaalid, millega te olete seotud või mis on avaliku ligipääsuga.

2.2. Kasutaja tuvastamine

Portaali sisenemiseks on vaja ennast autentida ID-kaardi või Mobiil-ID abil:

The screenshot shows two login options. The first option is 'Siin saate ID-kaardiga siseneda' (Here you can log in with ID-card), which includes a button labeled 'KAART' with a grid icon. The second option is 'Siin saate siseneda Mobiil-ID-ga' (Here you can log in with Mobile-ID), which includes a text input field for the mobile number, preceded by '(+372)', and a button labeled 'MOBIIL-' with a grid icon.

2.2.1. Kasutajakonto

Portaali kasutamiseks on vaja kasutajakonto olemasolu v.a kodaniku portaali korral, kus eelnev kasutajakonto olemasolu ei ole nõutud. Portaali halduri määrab portaali administraator, luues uue kasutaja või määrates halduriks süsteemis olemasoleva kasutaja. Edaspidised kasutajad määratakse portaali halduri või pääsuõiguste halduri rollis oleva isiku poolt. Kõigis portalides v.a asutuse infosüsteem luuakse kasutajakonto esmasel autentimisel.

2.3. Rolli valik

Rolli valik toimub rakenduse üleval paremas nurgas asuva valikulisti abil. Info rolli valikulistis esitatakse formaadis:

„<rolli_nimetus> (<aktiivse_üksuse_nimi>)“ näiteks üksuse „kool“ korral tavakasutaja roll on „Tavakasutaja (kool)“. Globaalsete rollide nt Portaali haldur puhul asutust sulgudes ei kuvata. Sama kehtib ka portaali tüüpide kus on ainult üks asutus (ei kasutata üksuseid).

Rollivaliku menüü näide:

Roll Tavakasutaja ▼

- Portaali haldur
- Tavakasutaja
- Teenuste haldur

2.4. Töö lõpetamine

Töö lõpetades tuleb turvalisuse huvides alati vajutada **Välja** nuppu, mis lõpetab töö seansi. Soovitav on töö lõpetades brauser sulgeda, et tagada seansi täielik hävimine.

2.5. Abiinfo

Abiinfo saamiseks tehtava tegevuse kohta tuleb vajutada **Abi** nuppu, mille tulemusena kuvatakse teile antud dokument HTML kujul.

2.6. Veateated

2.6.1. Vormi elemendi veateated

Kui esines mõni viga konkreetse vormi välja juures, siis värvitakse selle välja nimi punaseks ja veateadet saate lugeda liigutades hiire kursorit välja nime kohale. Näiteks kasutajate haldamisel „isikukood“ ja „perekonnanimi“ on mõlemad kohustuslikud:

Kasutajakonto andmed

Isikukood Eesti

Eesnimi Kohustuslik väli!

Perekonnanimi

E-post

Roll

- Tavakasutaja
- Pääsuõiguste haldur

2.6.2. Üldisemad vead ja teated

Üldisemad vead kuvatakse lehekülje sisu esimesel real vastavalt: teated – siniselt, vead – punaselt, hoiatused – kollaselt.

Andmed edukalt salvestatud!

E-posti aadress on vigane.

3. Tavakasutajale

3.1. Kasutaja seadete muutmine

Olles tavakasutaja rollis kasutaja saate muuta enda seadeid, mis on seotud aktiivse üksusega, kasutades selleks „Minu seaded“ sakk. Seal on teil võimalik määrata oma e-posti aadressi. Kasutaja seadete muutmise vormil on osade portaalitüüpide (kõik teised peale asutuse avatud teenuste portaali) korral võimalik tellida kasutaja haldamise käigus tehtud muudatuste kohta teade e-postile. Teavitatavad muudatused on kasutajale rollide lisamine/eemaldamine ning grupikuuluvuse muutmine.

Isikukood	EE [REDACTED]
Eesnimi	MIHHAIL
Perekonnanimi	KORNÕŠEV
E-post	<input type="text"/>
Saada mulle e-mail, kui muudetakse minu päringuõigusi või rolle:	☐
<input type="button" value="Salvesta"/>	

Muudatuste teavitust saab tellida ainult juhul, kui on sisestatud e-posti aadress, vastasel juhul on see väli helendatud.

Näide saadetavast e-kirjast:

Subject: MIS P2 teade
From: MIS P2 support
To: [REDACTED]
Date: 16.08.2010 14:22

See on automaatselt genereeritud e-kiri. Palun ärge vastake sellele. Kui te ei soovi enam neid teateid, siis saate seda muuta oma seadete all.

Muudatused asutuses: unittt(87678950)

Teile on lisatud rollid: Asutuse tavakasutaja

Kuna **asutuse avatud teenuste portaali** korral tavakasutajat asutusega ei seota, ei saa ta ka tellida enda konto kohta tehtavate muudatuste kohta teateid. Samas kehtib asutuse avatud teenuste portaali kohta kõik ülejäänud selles peatükis kirjeldatu. *Asutuse avatud teenuste portaali* tavakasutaja seadete muutmise vorm:

Isikukood	EE [REDACTED]
Eesnimi	MIHHAIL
Perekonnanimi	KORNÕŠEV
E-post	<input type="text" value="mihhail@aktors.ee"/>
<input type="button" value="Salvesta"/>	

3.2. E-teenused

3.2.1. E-teenuste otsing

Teenuseid on võimalik otsida, kasutades selleks „Teenused“ sakile vajutades avanevat otsinguvormi.

A search form with a text input field labeled "Märksõna" and a blue button labeled "Otsi".

Sisestades sinna soovitud teenuse nime või nimeosa, otsitakse baasist sellele vastavad teenused ja kuvatakse teile nimekirjana. Kõikide teenuste nägemiseks vajutage nuppu „Kuva kõik“, mille tulemusena kuvatakse teile vastavalt portaali seadistustele kas andmekogude või teemade järgi grupeeritud teenused.

3.2.2. E-teenuse kasutamine veebirakenduses

E-teenuse kasutamiseks MISP2 portaalis valige andmekogude või teemade loetelust andmekogu või teema, mille teenust soovite kasutada ja klikkige selle nimetusele. See kas teenused on grupeeritud andmekogude või teemade järgi sõltub portaali seadistustest.

X-tee versiooni 6 portaalis lisab süsteem andmekogu nimetuse järel sulgude sisse veel andmekogu tehnilise nimetuse ehk alamsüsteemi koodi, kui teenused on grupeeritud andmekogude järgi.

> Aktors OÜ (aktorstest-db01)

> Aktors OÜ (misp2-soap-service-v6)

Seejärel kuvab süsteem valitud andmekogus või teemas teile avatud teenuste loetelu. Sulgude sees kuvatakse teenuse tehniline lühinimi.

▼ Aktors OÜ (aktorstest-db01)

- ✱ [Faili allalaadimine \(fileDownload.v1\)](#)
- ✱ [Faili üleslaadimine \(fileUpload.v1\)](#)
- ✱ [Isikute nimekirja päring \(personList.v1\)](#)

▼ Aktors OÜ (misp2-soap-service-v6)

- ✱ [Kasutajale avatud teenused \(userAllowedMethods.v1\)](#)

Edasi valige loetelust (vastavale reale klikkides) teenus ning süsteem kuvab valitud teenuse sisendvormi (kompleksteenuse puhul esimese alamvormi). Näiteks:

Ettevõtja lihtandmete päring v4

Ettevõtja kehtiva ärinime/nime osa	<input type="text"/>
Ettevõtja täpne registrikood	<input type="text"/>
Päringu vastusesse toodavate ettevõtjate arv	<input type="text"/>
Klassifikaatorite tõlgete keel	<input type="text"/>

Esita päring

Seejärel sisestage teenuse sisendandmed ja vajutage nuppu „Esita päring“. Süsteem käivitab teenuse ning kuvab teenuse väljundandmetega täidetud väljundvormi

Ettevõtja lihtandmete päring v4

Päringu id f99c2b1f07a22eccc965df76f0f778db5a53e1ec

Ettevõtjad

Ettevõtja ärinimi/nimi	WestEst Consult OÜ								
Õiguslik vorm	OÜ								
Õiguslik vorm tekstina	Osaühing								
Äriregistri kood	11551499								
Staatus	R								
Staatus tekstina	Registrisse kantud								
Piirkond	3								
Ettevõtja kapital	<table border="1"><tr><td>Kapital</td><td>40000</td></tr><tr><td>Valuuta</td><td>EEK</td></tr><tr><td>Asutatud sissemakset tegemata?</td><td>Ei</td></tr></table>	Kapital	40000	Valuuta	EEK	Asutatud sissemakset tegemata?	Ei		
Kapital	40000								
Valuuta	EEK								
Asutatud sissemakset tegemata?	Ei								
Ettevõtja aadress	<table border="1"><tr><td>Aadress</td><td>Pardi 18A</td></tr><tr><td>EHAK kood</td><td>0625</td></tr><tr><td>EHAK tekstina</td><td>Pärnu</td></tr><tr><td>Indeks</td><td>80017</td></tr></table>	Aadress	Pardi 18A	EHAK kood	0625	EHAK tekstina	Pärnu	Indeks	80017
Aadress	Pardi 18A								
EHAK kood	0625								
EHAK tekstina	Pärnu								
Indeks	80017								
Esmakande aeg	15.02.2005								

Leitud ettevõtjate arv 331

Uuesti

Salvesta...

ja väljundi salvestamise valikud (nupu „Salvesta...” alt):

Teenuse vastuse salvestamine

Salvesta failina

PDF XML

E-post

Signeeritud

Krüpteeritud

Saada PDF e-postile

- **e-posti tekstiväli** - vaikimisi täidetud kasutaja seadetes määratud e-posti aadressiga
- **märkeruut „Allkirjastatuna“** – kui on valitud siis allkirjastatakse väljundfail asutuse sertifikaadiga enne e-kirjale lisamist.
- **märkeruut „Krüpteerituna“** –kui on valitud siis krüpteeritakse väljundfail kasutaja id-kaardi autentimise sertifikaati kasutades.

Kompleksteenuse puhul: olenevalt kompleksteenuse käitumisloogikast ning kasutaja valikutest teenuse alamvormil käivitab süsteem kompleksteenuse järgmise alamteenuse.

3.3. Teenuste ajalugu

3.3.1. Teenuste ajaloo vaatamine

Teenuste ajaloo vaatamiseks valige menüüst sakk „Teenuste ajalugu“, mispeale kuvatakse teile filtreerimise sisendvorm väljadega: alates, kuni, teenuse nimi ja päringu id.

Ajavahemik -

Teenuse nimi

Päringu id

Otsi

Kirjeldus	Päringu aeg	Id	Kestvus	
Ettevõtja lihtandmete päring v4	21.06.2012 15:34:51.493	4c20daa4a141b3e5b5293ac76e4e41f88233b7f2	18.958	▶
Ettevõtja lihtandmete päring v4	21.06.2012 15:34:51.332	5ffdbefff46dc9dd880ed042b62f14a ECB8a6c67	18.725	▶

Vormi kuvamisel otsitakse automaatselt viimase kahe päeva jooksul käivitatud päringud ning kuvatakse need tabelis. Päringu kestvuse ühikuks on sekund.